

zbiljnost, pa zato i zbiljnost njegovih vlastitih suštinskih snaga, svi predmeti postaju opredmećenje njega samoga, predmeti koji potvrđuju i ostvaruju njegovu individualnost, njegovi predmeti, tj. predmet postaje on sam. Kako oni postaju njegovim predmetima, to zavisi od prirode predmeta i od prirode suštinske snage koja joj odgovara; jer upravo određenost toga odnosa čini poseban, zbiljski način potvrđivanja. Jedan predmet je oku drugačiji nego uhu i predmet oka je drugačiji nego predmet uha. Svojevrsnost svake suštinske snage upravo je njena svojevrsna suština, dakle i svojevrsan način njenog opredmećivanja, njenog predmetno-zbiljskog živog bitka. Stoga se čovjek u predmetnom svijetu potvrđuje ne samo u mišljenju nego sa svim osjetilima.

S druge strane, shvaćeno subjektivno: tek muzika budi čovjekovu smisao za muziku; za nemuzikalno uho ni najljepša muzika nema nikakva smisla, nije nikakav predmet, jer moj predmet može biti samo potvrđivanje jedne od mojih suštinskih snaga, to jest on za mene može postojati samo onako što moja suštinska snaga postoji za sebe kao subjektivna sposobnost, jer smisao jednog predmeta ide za mene upravo donde (on ima smisao samo za njemu odgovarajuće osjetilo) dokle seže moje osjetilo; stoga su osjetila društvenog čovjeka drugačija nego osjetila nedruštvenog čovjeka; tek pomoću predmetno razvijenog bogtstva čovjekova bića djelomično se razvijaju, a djelomično tek proizvode: bogatstvo subjektivno ljudske osjetilnosti, muzikalno uho, oko za ljepotu oblika, ukratko - osjetila sposobna za ljudske užitke, osjetila koja se potvrđuju kao ljudske suštinske snage. Jer ne samo pet osjetila nego i takozvana duhovna osjetila, praktička osjetila (volja, ljubav) jednom riječi ljudsko osjetilo, ljudskost osjetila, nastaje tek pomoću postojanja njegova predmeta, pomoću očovječene prirode. Stvaranje pet osjetila jest posao cjelokupne dosadašnje svjetske historije. Osjetilo koje je obuzeto grubom praktičnom potrebom ima samo ograničen smisao.)

Za izgladnjela čovjeka ne postoji ljudski oblik hrane, nego samo njeno apstraktno postojanje kao hrane: ona bi isto tako mogla biti pred njim u najsirovijem obliku i ne može se reći čime bi se ova ishrana razlikovala od životinjske ishrane. Pritisnut brigom i siromaštvom, čovjek nema smisla ni za najljepšu predstavu; trgovac mineralima vidi samo trgovačku vrijednost, ali ne vidi ljepotu ni osobitu prirodu minerala; on nema mineraloškog smisla; dakle, opredmećenje čovjekova bića i u teorijskom i u praktičnom pogledu bilo je potrebno kako za to da čovjekovo osjetilo učini ljudskim, tako i da stvori ljudsko osjetilo koje odgovara cjelokupnom bogatstvu ljudskog prirodnog bića.